

Üdvbizonyosság

Egy időben, ennek vagy tíz éve már, a gyülekezetben, ahová akkor jártam, elég hangsúlyos volt, hogy a tagoknak legyen „üdvbizonyossága”. Többször elmondták, hogy ez egy fontos dolog és tegyünk meg mindent annak érdekében, hogy meg legyünk róla győződve, hogy mi bizony a mennybe megyünk.

Mivel akkoriban még valahogy úgy gondoltam, hogy „az majd a végén derül csak ki”, nem igazán tudtam mit kezdeni ezzel. Egyrészt kicsit irigyeltem azokat, akik láthatóan a legnagyobb természetességgel tudták azt mondani, hogy „egyértelműen én a mennybe megyek”, másrészt viszont némi megvetést éreztem irántuk, mert azt gondoltam, hogy ezt csak úgy mondhatja az ember, ha szimplán beképzelt.

A gondolkozásom a témában talán akkor kezdett változni, amikor az egyik tanítótól azt hallottam, hogy ellentétben az hagyományos felfogással, ami szerint az életünk során „elkövetett” jó és rossz cselekedetek összegzésre kerülnek a halálunk pillanatában és akkor és ott a végeredmény alapján születik egy döntés az öröklétben eltöltendő sorunkkal kapcsolatosan, szóval az a tanító azt állította, hogy mi emberek, mindannyian már most tartozunk valahova, a mennyhez vagy a pokolhoz és a halálunk pillanatában ez az állapot csak véglegesedik.

Nekem ez valahogy jobban tetszett, bár voltak vele – vagy inkább mondjuk úgy, körülötte – problémák. Hallottam például egy történetet akkoriban, ami arról szólt, hogy egy orvos – ha jól emlékszem – összeveszett a feleségével, elviharzott otthonról, majd autóbalesetet szenvedett és meghalt. Mivel – jelen állapotában épp haragban volt az asszonnyal – ezért bizony a pokolra került, hiszen Isten nem „tudott” neki megbocsájtani, mivel ő sem bocsájtott meg másnak, ahogyan az írva van (Máté 6:15) (Gondolom mondanom sem kell, hogy természetesen mindezt azért tudhatjuk, mert az orvost a kollégák végül visszahozták, így elmondhatta hogy járt, tanulságul mindannyiunknak.)

Én személy szerint nem sok hitelt adok az ilyen közzsájon forgó mennyei/pokoli kirándulások történeteinek, azonban elgondolkoztatott a pillanatnyi állapotra vonatkozó elmélettel kapcsolatosan. Valahogy nem voltam komfortos a mérlegelősdivel, de látszólag a pillanatnyi állapot rögzítésével kapcsolatosan is akadhatnak problémák. De akkor hogy is van ez és pláne, hogyan lehet szert tenni egy megalapozott meggyőződésre az ember üdvössége felől.

Isten ismerete

A János 17:3 azt írja, hogy *„az pedig az örök élet, hogy megismerjenek téged, az egyedül igaz Istent”*. Tehát Isten megismerése nélkül nem megy a dolog. De Jézus figyelmezteti a tanítványokat, hogy *„...jön idő, hogy a ki öldököl titeket, mind azt hiszi, hogy isteni tiszteletet cselekszik”*. Tehát félre lehet ismerni az Istent. Keresztény körökben általánosan elfogadott nézet, hogy az Isten leglényegibb tulajdonsága a szeretet és tulajdonképpen minden elvárása felénk is ehhez kötődik, mármint hogy szeressük őt és egymást.

Talán már mondanom sem kell, de ezekkel is bajban voltam. Nem tudtam, hogyan szeressem Istent, hiszen a szeretet elsősorban ad, de mit adhatnék én az Istennek. Tudtommal semmiben sem szenved hiányt, vagy ha mégis kétlem, hogy ki tudnám segíteni. Ezen kívül az Isten hatalmas, galaxisokat teremt és tart fenn a szavával, egyszerűen túl hatalmas és felfoghatatlan ahhoz, hogy igazán közel érezhessem magamhoz. Ahogy írva is van; *„Ha megéhezném, nem mondanám meg néked, mert enyém e világ és ennek mindene.”* (Zsolt 50:12) A Prédikátor így foglalja össze mondandóját: *„A dolognak summája, mindezeket hallván, ez: az Istent féljed, és az ő parancsolatait megtartsad; mert ez az embernek*

fődolga!” (Prédikátor 12:15) Ha pedig az Isten parancsolatait szeretnénk summázni, abban Jézus segít: „Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből. Ez az első és nagy parancsolat. A második pedig hasonlatos ehhez: Szeresd felebarátodat, mint magadat. E két parancsolattól függ az egész törvény és a próféták.” (Máté 22: 37-40) Sőt máshol még tovább egyszerűsít: „A mit akartok azért, hogy az emberek ti veletek cselekedjenek, mindazt ti is úgy cselekedjétek azokkal; mert ez a törvény és a próféták” (Máté 7:12)

Végül is van benne ráció: ha az Isten szereti a többi embert, valamiféle empátiát érez irántuk, akkor, ha jót teszünk bármelyikükkel, Isten együtt örül velük, ha bántom őket, az Istennek is fáj, vagyis a szeretet (vagy annak hiánya) mindig Istenig ér.

Viszont a szeretet fogalma, bár mindenki a kifejezést mindenféle szövegösszefüggésben használja, nem elég egzaktul körül határolt ahhoz, hogy ilyen (örök)létfonosságú kérdésben egyszerűen alkalmazhassuk. Hiszen a szeretet kifejezését éppúgy használjuk baráti kapcsolat leírására, mint szülő-gyermek kapcsolatban, nem is beszélve a házastársakról, pedig egyértelműen látszik, hogy alapvető különbség van ezek között. Azonban még ha a kapcsolat jellege ugyanaz is, a már célszemély egyedisége is óriási különbséget okozhat a szeretet konkrét cselekedetbe fordításakor, hogy egy banális példával éljek: ha kiskutyát ajándékozol valakinek, az lehet ettől rendkívül boldog, de ha nem kimondottan lelkesedik az állatokért, esetleg allergiás is mondjuk a kutyaszőrre, nem lesz oda a boldogságtól.

Az ószövetségben ugyan rengeteg szabály van rögzítve konkrét helyzetekben való viselkedési mintákra, azonban azok túlnyomó részt inkább korlátozó jellegűek, azt mondják meg, hogy mit ne tegyél, ami már tényleg nagyon rossz lenne magad vagy a környezetemben élők számára. Ezt mi sem mutatja jobban, minthogy a tízparancsolat többsége úgy kezdődik „Ne”. Szóval ez inkább valamiféle kerítésnek tűnik, amibe beleütközhetsz, ha már túl messzire mennél, de nyilván a cél nem ez. Tehát, egyelőre annyit tudunk biztosan, hogy Isten akarata/szándéka/terve biztosan nincs a kerítésen túl.

Valahogy azt az Isten ismeretét szeretném megragadni, ami Jézusnak volt, ellentétben a vele szembe helyezkedő farizeusokkal. Jézus ismerte az Atyát, ezért értette az ószövetségi törvényeket. A céljukat, nem pusztán a szavak értelmét. Tipikus példa erre, hogy míg Jézus ezt mondja: „A szombat lőn az emberért, nem az ember a szombatért” (Márk 2:27), addig a farizeusok pont a szombat megtörését próbálták indokként használni, hogy Jézus elítélhessék, igen messze kerülve ezzel az Isten valódi szándékától. A farizeusok Jézussal ellentétben láthatóan a kerítés szakértői voltak, de motivációjuk,, vágyaik, indítékaik eltévesztették Istent, ahogy az írás mondja „Ez a nép szájával közelget hozzám, és ajkával tisztel engemet; szíve pedig távol van tőlem” (Máté 15:8) Valahol itt lehet a megoldás, a szívben.

Találtam még valamit, amivel az Isten szeretetét meg tudtam ragadni. Elgondolkoztam ugyanis, hogy az emberek miért szeretik egymást. Pontosabban, mit szeretnek egymásban. A párkapcsolati illetve családi kapcsolatok speciális voltát most zárjuk ki egy kicsit és maradjunk a barátságánál, mely eset két idegen találkozása esetén alakulhat ki. Úgy gondolom, hogy barátság elsősorban olyan emberek között tud kialakulni, akik értékelik egymást, mert az értékítéletük nagyon hasonló. Ugyan azokat a dolgokat tartják jónak illetve rossznak. Feltételezem, hogy egy vadász és elvhű vegán igen nehezen fog összebarátkozni, mint ahogy egy rendőr és egy drogdíler is – legalábbis optimális esetben. Ha így nézem, akkor viszont nagyon is tudom szeretni Istent, mert gyönyörködöm azokban a dolgokban, amiket ő jónak tart és azt hiszem meg tudom érteni, hogy miért tart rossznak más dolgokat. Minél inkább megismerem Istent, annál inkább csodálom Őt, hogy milyen bölcs és milyen végtelenül jóindulatú.

Visszatérve a szívre, ezt olvashatjuk róla a Példabeszédekben: „*Minden féltett dolognál jobban őrizd meg szívedet, mert abból indul ki minden élet.*” (Péld 4:23) Egyértelműnek tűnik, hogy itt nem a mellkasunkban található, főleg izomszövetből álló szervről van szó, mert bár arra tagadhatatlanul szükség van a biológia életünk fenntartásához, de ez a tüdőnkre és több más szervünkre is ugyanúgy igaz. Ha tovább olvassuk a Példabeszédeket ezt láthatjuk: „*Vesd el tőled a száj hamisságát, és az ajkak álnokságát távoztasd el magadtól. A te szemeid előre nézzenek, és szemöldökid egyenest magad elé irányuljanak. Egyengesd el lábaid ösvényit, s minden te útaid állhatatosak legyenek. Ne térj jobbra, se balra, fordítsd el a te lábadat a gonosztól.*” (Péld 4:24-27) Engem ez nagyon emlékeztet arra, amit Jézus mondott: „*Nem az fertőzteti meg az embert, a mi a szájon bemegy, hanem a mi kijön a szájából, az fertőzteti meg az embert.*” (Máté 15:11) Azt hiszem, levonhatjuk a nyilvánvalónak tűnő következtetést, hogy amikor a Biblia a szívről beszél, akkor elsősorban nem a biológiai szervere céloz, hanem a személyiségünk valamiféle lényegére, ha úgy tetszik központi részére. Ez az, amire vigyáznunk kell, mert ebből „indul ki minden élet” és azt gondolom, joggal feltételezhetem, hogy itt az élet alatt szintén nem a földi pályafutásunk néhány évtizedét érti.

A tökéletes szeretet

Azt mondják, hogy az Újszövetség eredeti görög szövegében több különböző szó van a szeretetre, ami a szeretet különböző formáit hivatott kifejezni, mint a baráti szeretet (fileo), testi szerelem (érosz), de legfőképp az agapé, ami az isteni szeretetet jelenti. Hogy ez hogyan is van valójában, nem tudom, mert nem tudok görögül, pláne nem ógörögül és már láttam sok félrefordítást és belemagyarázást, ezért én inkább arra szavazok, hogy a Biblia olvasásakor a tartalomra próbáljunk fókuszálni, ahelyett, hogy a szavakon lovagolnánk. Ez isteni szeretettel kapcsolatosan számomra az gyújtott fényt, amit C. S. Lewis egyik írásában olvastam. Ő arra hívta fel a figyelmet, hogy az első korinthusi levél 13 részét az agapé, vagyis az Isteni szeretet leírásaként célszerű értelmezni. Az ott leírtak az isteni szeretet ismerve, erről lehet azonosítani, ha úgy tetszik az ott, az agapé definíciója.

Ez már csak azért is rendkívül üdítőleg hatott a számomra, mert mostanában azt tapasztaltam, hogy az agapé „karizmatikus felfedezése” ahelyett, hogy az isteni szeretetet közelebb hozta volna a keresztényekhez, inkább az idegen kifejezésbe burkolva azt csak elmisztifikálta és az ember által elérhetetlen szférákba emelte. Sokszor hallottam, hogy „én nem tudok szeretni, csak akkor, ha Isten adja nekem az agapét és én annak egy részét tudom csak átengedni magamon”. Természetesen ez igaz, de ugyanez igaz minden másra is, mondanám, hogy az életünkben, de még arra is ez vonatkozik, hiszen a pusztán létezésünk is Istentől van. Azt gondolom tehát, hogy számunkra – nekem legalábbis biztosan – az isteni szeretetnek egy olyan fogalmi definíciója van szükségem, ami „használható”, közelebb hozza, a hétköznapijaimban helyezi el ezt a szeretet. Márpedig, ha az első korinthusi levél 13. részét az agapé „definíciójaként” értelmezem, az sok mindent megvilágít.

Nyilván mindenki a saját szemüvegén keresztül látja a dolgokat és ezért talán másnak mást jelent, de nekem az agapé leírása egy olyan tökéletes jóindulatot ír le, ami minden körülménytől függetlenül a javát kívánja a szeretet tárgyának, még abban az esetben is, ha a szeretet megvalósulásának akadályát maga a célszemély jelentené. Ez elég egyszerű – mármint felfogni, megérteni, a megvalósítás nyilván más tésztá. Viszont, ha ezt a definíciót visszavezetem az ószövetségbe, akkor azt látom, hogy az Isten mindig is pusztán annyit várt az emberektől, hogy legyenek egymás iránt jóindulattal. Egymás javát keressék, akkor is, ha a másik pillanatnyilag erre nem szolgált rá. Ha így jártunk volna el, akkor Káin nem üti agyon Ábelt felindulásában és Józsefet sem adták volna el a testvérei rabszolgának, bármilyen tenyérbemászón is viselkedett az utóbbi időben.

Szinte hallom, ahogy sokan felkiáltanak, hogy nem várhatom el az emberektől, hogy csak azért, mert már értik, hogy Isten mennyire tökéletesen tudja megvalósítani az emberek iránti jóindulatot és tőlünk

is „csak” ezt várja, mi is ugyanazt megtegyük, hiszen számtalanszor megpróbáltuk és nem sikerült. Mindig csinálunk valami disznóságot, amivel megbántunk másokat, lelkiileg vagy fizikailag, esetleg anyagi kárt okozunk nekik, arról nem is beszélve, hogy néztek magamba ... és teljesen igazuk is lenne.

Azonban én most nem a kivitelezésről beszélek, hanem a szándékokról, a szívről. A legbelső lényünkről, arról a legbelső motivációról, vágyról, ami a személyiségünk magja. Amit akkor láthatnánk, ha le tudnánk róla bontani minden félelmet és szorongást vagy kényszert, minden sértettséget, testi vágyat, minden olyan dolgot, ami az aktuális helyzetünkből, állapotünkből fakadóan befolyásolja a reakcióinkat, döntéseinket. Az a legbelső ént, amit – szerintem – az írás a szívnek hív, és ezt olvashatjuk róla: *„az Úr nem azt nézi, a mit az ember; mert az ember azt nézi, a mi szeme előtt van, de az Úr azt nézi, mi a szívben van.”* (1 Sámuel 16:7)

Számomra nyilvánvalónak tűnik, hogy Jézus nem is csak pusztán passzióból jött le a mennyből, lett emberré és ment át azon a rengeteg szenvedésen, amiben része volt a földi pályafutása során, hanem azért, mert üdvösségre jutni *„az embereknél lehetetlen, de nem az Istennél; mert az Istennél minden lehetséges.”* (Márk 10:27)

Azt látjuk tehát, hogy a megváltás Isten munkája és ha van üdvösségünk, azt neki és csak neki köszönhetjük, azonban az egészben nekünk is részt kell venni, mivel Pál így ír: *„Krisztusért járván tehát követségben, mintha Isten kérne mi általunk: Krisztusért kérünk, béküljete meg az Istennel.”* (2. Kor 5:20) Az én olvasatomban ez annyit jelent, hogy Isten mindent elintézett, csak annyi a kérése, hogy hajlandóak legyünk csatlakozni hozzá. Jézus példázatai, amiben az Isten országát egy menyegzői lakomához hasonlítja, szerintem ebből a szempontból is nagyon szemléletesek. Ki az, aki kihagyja egy jó bulit, ahová vendégként hívták meg, ingyen és bérmentve mindenféle finomságokkal, étellel és itallal látnák el. Mégis a példázat szerint többen nem akarnak megjelenni. (Máté 22) Jézus azt is mondja, hogy *„Menjete be a szoros kapun. Mert tágas az a kapu és széles az az út, a mely a veszedelemre visz, és sokan vannak, a kik azon járnak. Mert szoros az a kapu és keskeny az az út, a mely az életre visz, és kevesen vannak, a kik megtalálják azt.”* (Máté 7:13-14) Bármennyire valószínűtlennek tűnik tehát, a Bibliában mégis az áll, hogy volt, van vagy lesz olyan, aki nem akar az Isten országának állampolgára lenni, amit hadd egyszerűsítsek le a következőre: nem akar egy olyan világban élni, amilyen Isten szerint ideális lenne. Én nem ismerek senkit, akiről csak feltételezném azt, hogy a legbelső énje elutasítaná az Isten által tervezett tökéletes világot, mindazáltal nagy merészségnek gondolom az Isten által kinyilvánított igazságokkal szembe helyezkedni.

Ismét mondhatjuk, hogy Jézus nem azt állította, hogy többen kárhoznának el, mint ahányan üdvözülnek, hiszen csak azt olvassuk, hogy sokan járnak a kárhozatra vivő úton, azt nem, hogy végig is mennek rajta. Valóban így van, sőt a látor esetéből láthatjuk (Lukács 23:39-43), hogy az Isten kegyelmet tud adni az életünk utolsó pillanataiban is, vagyis amíg az ember úton van, mindenképp van lehetősége letérni a széles útról. Bár én azt gondolom, hogy amit a látor kimondott, az a szívéből jött és még az is lehet, hogy már korábban is ott volt. Talán úgy, mint Jézus példázatában, ahol a végítéletéről beszél, ahol a maga számára különválasztottak nem is tudják, mikor tettek jót az Istennel, igazából talán csak azt tették korábban, amit a szívük diktált (Máté 25:31-46). Vagy amiről Pál ír: *„Ha tehát a körülmetéletlen pogány megtartja a törvénynek parancsolatait, az ő körülmetéletlensége nem körülmetélkedésül tulajdonítottatik-é neki? És a természettől fogva körülmetéletlen ember, ha a törvényt megtartja, megítél téged, a ki a betű és körülmetélkedés mellett is a törvényeknek megrontója vagy. Mert nem az a zsidó, a ki külsőképen az; sem nem az a körülmetélés, a mi a testen külsőképen van: Hanem az a zsidó, a ki belsőképen az; és a szívnek lélekben, nem betű szerint való körülmetélése az igazi körülmetélkedés; a melynek dicsérete nem emberektől, hanem Istentől van.”* (Róma 2:26-29) Eltekintve a sok „körülmetélkedéstől”, nyilván az a mondanivaló, hogy aki külső formai dologok nélkül

is az Isten akaratát cselekszi, mert az jön a természetéből, az inkább az Istenhez tartozik, mint aki megfelel bizonyos formai követelményeknek, de a szíve távol van az isteni szándékoktól.

Önvizsgálat

Mindig is csodáltam azokat az embereket, akik le tudnak nyúlni a lelkük legmélyére és onnan felhozni és pláne kimondani olyan dolgokat, amiket a legtöbb ember még önmaga előtt sem ismer el. Középiskolás voltam, mikor egyik osztálytársam azt mondta, hogy „olyan bunkó XY, hogy nem szerelmes belém”. (XY természetesen az aktuális vágya tárgya neve volt.) Teljesen el voltam hűlve, hogy hogyan mondhat valaki ilyet, de miután elég sokat járt ez a fejemben rájöttem, hogy feltehetően hasonló helyzetben a legtöbben így érzünk, csak a dolog abszurditása miatt nem tudatosul bennünk vagy csak nem vagyunk hajlandóak elismerni még magunk előtt sem, hogy ez van bennünk. Úgyhogy az első ellenérzésem átfordult egyfajta csodálatba, őszinte elismerésbe az ilyen fajta őszinteség előtt és azt kell mondjam, mára már kívánatosává vált a szememben, hogy leplezetlen őszinteséggel tudjam vizsgálni és szükség esetén feltárni lelkem mélyének legrejtettebb zugait is.

Egyszer egy pásztor mesélte, hogy odajött hozzá egy idősebb testvér a gyülekezetből és bevallotta, hogy őt bizony irritálják a friss megtérők, akik mindenféle disznóságot követtek el eddigi életük során, aztán most jönnek és csak úgy elfogadja őket Isten. Ez nyilván nem helyes, de az, hogy napvilágra tudta hozni ezt a problémáját, mindenképp minimum becsületesnek mondható. A delikvens problémájáról viszont két történet jut eszembe. Az egyik a tékozló fiú története a Lukács evangéliuma 15. részéből, a másik pedig napszamosoké a Máté evangéliuma 20. részéből.

A tékozló fiú története első ránézésre a tékozló fiúról szól, mégis a történet nagyjából felénél az ő része lezárul. Ezután, váratlanul jelentős terjedelemben a bátyjáról van szó, aki szemmel láthatóan nem tud örülni az öccse hazatérésének, hasonlóképpen a kora reggel felfogadott béresekhez, akik igazságtalannak tartják, hogy ők ugyanannyi bért kapjanak, mint az este felfogadottak. Nekem sokáig fel sem tűnt ez az arány. Sokáig úgy gondoltam rá, hogy az idősebb testvérral problematikája csak egy kis „levezetés”, ami a teljes történethez és annak mondanivalójához képest igazából nem jelentős. Most úgy látom, hogy bizony legalább a terjedelemmel arányos a jelentősége annak is. Hiszen, ha végig gondoljuk a párhuzamokat, akkor az atya az Isten képe, a tékozló fiú, a megtérő bűnös és az idősebb fiú talán a „hívőké”, Jézus korában a zsidóké, ma talán a keresztényeké, az Isten hivatalos népé, akik Isten közelében éltek ugyan, valahogy a szívük mégsem olyan, mint az Istené. A napszamosok ki is mondják, hogy a bérezés igazságtalan, elfelejtkezve arról, hogy reggel még milyen hálások voltak, hogy valaki egyáltalán felfogadta őket, hirtelen lett munkájuk és – legalábbis arra a napra – a megélhetésük is. Este már azt gondolták, hogy ők bizony többet érdemelnének, amire a házigazda válasza: *„avagy a te szemed azért gonosz, mert én jó vagyok?”*

Ezek a történetek számomra azt mondják, hogy figyeljünk oda arra, hogy a szívünkben valóban az van-e, amit az Isten oda szánt és hogy a mélyen legbelül bennünk dolgozó vágyak és indulatok, még mindig kompatibilisek-e az Isten szándékaival. Azt gondolom, hogy nekünk csupán annyi dolgunk van, hogy szeressük az Istent abban az értelemben, hogy szeressük, amit és akit ő is szeret, az értékítéletünk pedig igazodjon az Istenéhez és hogy igyekezzünk tisztán tartani a szívünket. Ha azt látjuk, hogy valami korrekcióra szorul ne legyünk restek megtenni, ami rajtunk múlik és kérni Istentől, ami nem, ahogy a zoltáros is teszi, amikor így kiált fel: *„Tiszta szívet teremts bennem, oh Isten, és az erős lelket újítsd meg bennem”* (Zsolt 51:12). Ha pedig a szívünk Isten országába vágyik, teljes reménységgel bízhatunk benne, hogy az üdvösségünket Isten, az egyetlen, akinek ez hatalmában áll, biztosítja.

„És az Istennek békessége, mely minden értelmet felül halad, meg fogja őrizni szíveiteket és gondolataitokat a Krisztus Jézusban.” (Fil 4:7)